

LIBERALŲ IR CENTRO SAJUNGOS ĮSTATAI

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Liberalų ir centro sąjunga (toliau - Partija) yra Lietuvos Respublikos politinė partija, viešasis juridinis asmuo.

1.2. Partija savo veikloje vadovaujasi Lietuvos Respublikos Konstitucija, Lietuvos Respublikos civiliniu kodeksu, Lietuvos Respublikos politinių partijų įstatymu ir kitais Lietuvos Respublikos įstatymais, kitais teisės aktais, savo įstatais (toliau – Įstatai) bei programa.

1.3. Partija gali turėti ženklą, vėliavą, kitą atributiką.

1.4. Partijos buveinė yra Lietuvos Respublikos sostinėje Vilniuje, Vilniaus g. 22. Partijos buveinės vieta keičiama Partijos Valdybos sprendimu.

2. Partijos veiklos tikslai ir sritys

2.1. Partijos tikslai yra Partijos programos bei Partijos rinkimų programų įgyvendinimas, žmogaus ir valstybės gerovės siekimas, žmogaus ir piliečių teisių gynimas, demokratijos, paremtos pamatinėmis vertybėmis – laisve, lygybe prieš įstatymą, teisingumu, solidarumu, subsidiarumu – įtvirtinimas, pilietinės visuomenės, teisinės valstybės kūrimas bei liberalių idėjų propagavimas ir įgyvendinimas. Partijos tikslas taip pat yra tenkinti savo narių politinius interesus, padėti išreikšti Lietuvos Respublikos piliečių politinę valią, siekti dalyvauti formuojant ir įgyvendinant valstybės valdžią ir savivaldos teisę bei Europos Sąjungos politiką.

2.2. Partija savo tikslų siekia veiksmingomis politinėmis bei pilietinėmis priemonėmis ir siekia įgyvendinti uždavinius šiose srityse:

- kiekvieno žmogaus ir kiekvienos šeimos gerovės užtikrinimo,
- asmens ir visuomenės saugumo,
- kovos su nusikalstamumu,
- darbo vietų kūrimo,
- asmens ir visuomenės sveikatos tausojimo,
- visuomenės socialinės santarvės,
- aplinkos tausojimo,
- valstybės tvirtumo ir jos tęstinumo,
- savo atstovaujамųjų interesų gynimo,
- Partijos politinių ir visuomeninių programų rengimo bei įgyvendinimo,
- dalyvavimo Seimo, Respublikos Prezidento bei savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą,
- referendumų, pilietinių akcijų, mitingų, demonstracijų ir kitų susirinkimų inicijavimo ir dalyvavimo juose,

- valstybės valdžios ir savivaldos teisės įgyvendinimo deleguojant ir rekomenduojant savo atstovus į valstybės ir savivaldybių valdžios, valdymo ir viešojo administravimo institucijas,
- bendradarbiavimo su kitomis Lietuvos politinėmis partijomis,
- ryšių palaikymo su kitų valstybių politinėmis partijomis, tarptautinėmis organizacijomis bei išėivija,
- leidybinės veiklos, savo narių mokymo ir kvalifikacijos kėlimo bei rūpinimosi jais.

3. Įstojimo į Partiją ir išstojimo, narystės sustabdymo, nutraukimo bei pašalinimo iš Partijos sąlygos ir tvarka

3.1. Partiją sudaro jos nariai. Nariu gali būti Lietuvos Respublikos pilietis, sulaukęs 18 metų, pripažįstantis Partijos programą, nepriklausantis jokiai kitai politinei partijai bei turintis dviejų Partijos narių rekomendaciją dėl priėmimo į Partiją.

3.2. Asmuo, norintis tapti Partijos nariu, užpildo nustatytos formos nario anketą, kurioje patvirtina apie savo išsipareigojimą laikytis Įstatų ir pritarimą Partijos programai. Anketoje turi pasirašyti ir Partijos nariai, kurie rekomenduoja asmenį priimti į Partiją.

3.3. Sprendimą dėl asmens priėmimo į Partiją priima Partijos skyriaus (toliau – Skyrius) susirinkimas arba Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka kitas Skyriaus kolegialus valdymo organas. Sprendimą dėl asmens priėmimo į Partiją gali priimti ir Partijos Valdyba. Sprendimas turi būti priimamas ne vėliau kaip per vieną mėnesį nuo anketos įteikimo Skyriaus arba Partijos sekretoriatui. Po sprendimo asmenį priimti į Partiją, asmuo privalo sumokėti nario mokestį Tarybos nustatyta tvarka, jei toks nustatomas.

3.4. Partijos nario anketa saugoma Skyriuje, o jos kopija bei sprendimas dėl asmens priėmimo į Partiją persiunčiami Partijos sekretoriatui. Šių dokumentų pagrindu Skyriaus ir Partijos sekretoriatai įtraukia naująjį Partijos narį atitinkamai į Skyriaus narių bei į Partijos narių sąrašus. Su šiais sąrašais susipažinti turi teisę visi Partijos nariai. Partijos narių sąrašai kitiems asmenims gali būti atskleidžiami ar perduodami tik įstatymų nustatyta tvarka. Apie tretiesiems asmenims teikiamus duomenis turi būti informuojamas partijos narys.

3.5. Nariui išduodamas pažymėjimas. Nario anketos ir pažymėjimo formą bei pažymėjimo išdavimo tvarką nustato Valdyba.

3.6. Sprendimas atsisakyti asmenį priimti į Partiją gali būti skundžiamas Valdybai, kurios sprendimas yra galutinis. Valdybai priėmus sprendimą atsisakyti asmenį priimti į Partiją, joks kitas Partijos organas ar Skyrius negali svarstyti to asmens priėmimo į Partiją klausimo iš naujo. Asmuo, kurį buvo atsisakyta priimti į Partiją, iš naujo kreiptis dėl priėmimo į Partiją gali ne anksčiau kaip po šešių mėnesių nuo Valdybos galutinio sprendimo priėmimo arba išnykimo aplinkybių, dėl kurių asmuo nebuvo priimtas į Partiją.

3.7. Asmens narystė Partijoje gali būti sustabdyta, nutraukta arba asmuo gali būti pašalintas iš Partijos, jeigu Partijos narys:

- 3.7.1. nesilaiko šių Įstatų ar nepripažįsta Partijos programos,
- 3.7.2. nevykdo Partijos organų sprendimų,
- 3.7.3. savo veiksmais ar bet koku kitu būdu kompromituoja Partiją,
- 3.7.4. pateikė prašymą jo narystę Partijoje sustabdyti arba nutraukti (išstoti iš Partijos).

3.8. Prašyme sustabdyti narystę Partijoje narys turi nurodyti narystės sustabdymo terminą arba aplinkybes, kurioms išnykus jis narystę prašys atstatyti. Laikoma, kad asmens narystė Partijoje sustabdyta arba nutraukta nuo prašymo pateikimo momento Skyriaus arba Partijos sekretoriatui. Prašymą dėl narystės atstatymo, kai narystė buvo sustabdyta šiuo Įstatų punkto pagrindu, svarsto ir sprendimą dėl narystės atstatymo priima Skyriaus susirinkimas arba Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka kitas Skyriaus kolegialus valdymo organas, gavęs Valdybos pritarimą. Apie Skyriaus sprendimą dėl narystės atstatymo Skyriaus sekretoriatas per penkiolika dienų praneša Partijos sekretoriatui. Asmeniui,

kuris savo noru išstojo iš Partijos ir vėl nori tapti Partijos nariu, taikomi šiais Įstatais nustatyti priėmimo į Partiją reikalavimai.

3.9. Jei narys ilgiau kaip vienerius metus nustatyta tvarka nesumoka nario mokesčio iki nustatyto termino ir apie tai jį išpėjo raštu (arba elektroniniu paštu) Skyriaus sekretoriatas, nario nurodytu adresu, tai Skyriaus susirinkimas arba Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka kitas Skyriaus kolegialus valdymo organas gali priimti sprendimą sustabdyti aktyviąją nario teisę, t.y. toks narys neskaičiuojamas į susirinkimų ar kitų posėdžių kvorumus, jis netenka teisės balsuoti dėl sprendimų. Sumokėjęs nario mokesčių už visą nemokėtą laikotarpį ir informavęs apie tai skyriaus sekretoriatą, narys atgauna aktyviąją nario teisę. Apie tokius Skyriaus sprendimus Skyriaus sekretoriatas per penkiolika dienų praneša Partijos sekretoriatui.

3.10. Sprendimą sustabdyti asmens narystę Partijoje arba pašalinti narį iš Partijos Įstatų 3.7.1. – 3.7.3. papunkčiuose nurodytais atvejais priima Partijos Valdyba. Asmuo, dėl kurio priimtas sprendimas, turi teisę šį Valdybos sprendimą per 15 dienų nuo jo priėmimo apskusti Partijos Etikos komisijai. Sprendimo apskundimas nesustabdo Valdybos sprendimo galiojimo. Etikos komisijos teikimu Taryba artimiausiame posėdyje priima galutinį sprendimą.

3.11. Asmuo, kurio narystė Partijoje yra sustabdyta, netenka visų teisių ir pareigų Partijoje, išskyrus teisę kreiptis dėl narystės atstatymo arba nutraukimo. Toks asmuo negali rinkti ir būti renkamas į jokių Partijos organus, vykdyti jų pavedimus ar kitaip dalyvauti Partijos veikloje.

3.12. Sprendimą dėl sustabdytos narystės Partijoje atstatymo asmeniui priima tas Partijos organas, kuris priėmė galutinį sprendimą dėl narystės Partijoje sustabdymo, tam asmeniui prašant, jei yra išnykusios aplinkybės, dėl kurių sprendimas sustabdyti narystę buvo priimtas.

3.13. Asmuo laikomas nutraukusiu narystę Partijoje nuo jo prašymo nutraukti narystę pateikimo Skyriaus ar Partijos sekretoriatui dienos.

4. Partijos narių teisės ir pareigos

4.1. Nario teisės:

4.1.1. rinkti, kelti savo kandidatūrą ir būti renkamu į visus Partijos ir (ar) jos struktūrinių padalinių organus,

4.1.2. reikšti nuomonę, teikti pasiūlymus Partijos ir (ar) jos struktūrinių padalinių organams, gauti atsakymus iš Partijos organų visais Partijos veiklos klausimais, gauti informaciją apie Partijos ir jos struktūrinių padalinių organų veiklą bei susipažinti su jų priimtais sprendimais, dokumentais ar protokolais,

4.1.3. dalyvauti Partijos ir jos struktūrinių padalinių organų posėdžiuose,

4.1.4. siūlyti Partijos kandidatus ir siūlytis būti iškeltu Partijos kandidatu į valstybės ir savivaldybių bei Europos Sąjungos valdžios, valdymo ir viešojo administravimo institucijas,

4.1.5. gauti Partijos paramą savo kandidatūrai Respublikos Prezidento, Seimo bei savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą, jeigu yra Partijos iškeltas kandidatu į šias institucijas,

4.1.6. jungtis į frakcijas, socialinio, profesinio ar kitokio nepolitinio pobūdžio klubus Partijos viduje,

4.1.7. sustabdyti narystę Partijoje ar išstoti iš Partijos,

4.1.8. atstovauti Partiją ir jos vykdomą politiką Lietuvoje ir užsienyje jam suteiktų įgaliojimų ribose,

4.1.9. kreiptis į visus Partijos organus ar struktūrinius padalinius pagal jų kompetenciją ir reikalauti spręsti jo požiūriu aktualius Partijai klausimus bei nesutikdamas su Partijos organų ar struktūrinių padalinių (išskyrus Suvažiavimo ir Tarybos) priimtais sprendimais, juos skusti Etikos komisijai.

4.2. Nario pareigos:

4.2.1. laikytis Įstatų ir vykdyti Partijos programą bei rinkimų programas,
4.2.2. vykdyti Partijos ir jos padalinių organų sprendimus,
4.2.3. dalyvauti Partijos, jos skyrių veikloje,
4.2.4. nustatyta tvarka mokėti nario mokesčių,
4.2.5. veikti taip, kad nebūtų kenkiama Partijai. Šios pareigos turi laikytis ir asmenys, kurių narystė Partijoje sustabdyta.

4.3. Narys negali išsikelti pats, duoti sutikimą kitoms politinėms partijoms ar kitoms organizacijoms bei koalicijoms būti keliamas jų kandidatu Seimo ar savivaldybių tarybų rinkimuose ar rinkimuose į Europos Parlamentą be išankstinio Valdybos sutikimo.

5. Partijos organizacijos struktūra

5.1. Partijoje šių Įstatų nustatyta tvarka turi būti sudaryti ir veikti šie organai:

- 5.1.1. Suvažiavimas,
- 5.1.2. Taryba,
- 5.1.3. Valdyba,
- 5.1.4. Pirmininkas,
- 5.1.5. Vadovybė,
- 5.1.6. Etikos komisija,
- 5.1.7. Kontrolės komisija,
- 5.1.8. Atsakingasis sekretorius.

5.2. Partijoje šių Įstatų nustatyta tvarka gali būti sudaromi šie organai:

- 5.2.1. komitetai,
- 5.2.2. apskričių (regionų) koordinacinės tarybos,
- 5.2.3. savivaldybių forumas,
- 5.2.4. Centrinis rinkimų (referendumo) štabas.

5.3. Teritorinė Partijos sąranga grindžiama teritoriniu skirstymu į Skyrius.

5.4. Narių iniciatyva, šių Įstatų nustatyta tvarka, Partijoje gali būti steigiamos frakcijos ir klubai.

5.5. Jei kuris nors narys pasitraukia iš kurios nors renkamos Partijos ar jos padalinio organo ar to organo renkamosios dalies (Tarybos, Valdybos, Etikos ar Kontrolės komisijų, skyriaus tarybos, skyriaus prezidiumo, skyriaus kontrolės komisijos, skyriaus poskyrio tarybos), šio organo sudėtis papildoma pirmuoju iš eilės į organo sudėtį nepatekusių ir organo veikloje sutikusiu dalyvauti pretendentu, apie tai informuojant artimiausiame Tarybos ar atitinkamos skyriaus tarybos posėdyje. Esant vienodoms kelių asmenų teisėms užimti vietą kuriame nors iš atitinkamų Partijos ar jos padalinių organų, pirmenybė suteikiama vyresniam pagal amžių asmeniui.

5.6. Partijos skyrių nuostatai, Partijos ar jos padalinių organų darbo reglamentai negali prieštarauti šiems Įstatams, o jų veiklos tikslai ir nuostatos – Partijos programai.

5.7. Partijos ar jos padalinių organų nariais gali būti tik Partijos nariai.

6. Suvažiavimas

6.1. Suvažiavimas yra aukščiausias Partijos organas.

6.2. Suvažiavimas šaukiamas ne rečiau kaip kartą per dvejus metus.

6.3. Suvažiavimą šaukia Taryba.

6.4. Suvažiavimas taip pat gali būti šaukiamas vieno ketvirtadalio narių arba trečdaliao skyrių raštišku reikalavimu nurodžius svarstytinus klausimus ir pateikus sprendimų projektus. Tokiu atveju suvažiavimas turi būti sušauktas ne vėliau kaip per mėnesį nuo reikalavimo šaukti suvažiavimą įteikimo Valdybai.

- 6.5. Suvažiavimas:
- 6.5.1. priima ir keičia Partijos programą ir įstatus,
 - 6.5.2. renka Pirmininką, išklauso jo ataskaitą,
 - 6.5.3. Pirmininko teikimu nustato Pirmininko pavaduotojų skaičių ir Pirmininko teikimu atviru arba slaptu balsavimu tvirtina Pirmininko pavaduotojus,
 - 6.5.4. nustato skyrių deleguojamų Tarybos narių kvotas,
 - 6.5.5. išklauso ir tvirtina Kontrolės komisijos ataskaitą,
 - 6.5.6. priima sprendimus dėl Partijos simbolikos,
 - 6.5.7. sprendžia dėl Partijos pertvarkymo ar pabaigos Civilinio kodekso ir kitų įstatymų nustatyta tvarka,
 - 6.5.8. svarsto bet kuriuos su Partijos veikla susijusius klausimus.
- 6.6. Tik suvažiavimas gali anksčiau negu nustatyta atšaukti suvažiavime išrinktus ar tvirtintus asmenis, išskyrus jų atsistatydinimo atvejus.
- 6.7. Suvažiavimo delegato statusą turi:
- 6.7.1. Tarybos nariai,
 - 6.7.2. skyrių deleguoti atstovai,
 - 6.7.3. Etikos komisijos nariai,
 - 6.7.4. Kontrolės komisijos nariai.
- 6.8. Skyrių narių atstovavimo Suvažiavime kvotą nustato Taryba.
- 6.9. Suvažiavime sprendimai priimami atviru balsavimu paprastąja balsų dauguma dalyvaujant daugiau nei pusei suvažiavimo delegatų, jei kitaip nenustato šie įstatai.
- 6.10. Suvažiavimą rengia Sekretoriatas.
- 6.11. Suvažiavimo darbotvarkės projektą tvirtina Taryba.

7. Taryba

- 7.1. Taryba yra Partijos organas, veikiantis tarp suvažiavimų, atskaitingas suvažiavimui.
- 7.2. Išrinkus Pirmininką, iš naujo turi būti sudaryta ir Taryba. Tarybos įgaliojimai pasibaigia, kai į pirmąjį posėdį po suvažiavimo, kuriame buvo išrinktas Pirmininkas, susirenka nauja Taryba.
- 7.3. Taryba posėdžiauja pagal savo pačios patvirtintą Tarybos darbo reglamentą. Tarybos posėdžiai rengiami Tarybos darbo reglamento nustatyta tvarka.
- 7.4. Tarybos posėdį šaukia Pirmininkas.
- 7.5. Tarybos posėdis gali būti šaukiamas vieno trečdalis Tarybos narių raštišku reikalavimu nurodžius svarstytinus klausimus ir pateikus sprendimų projektus. Šiuo atveju posėdžiui pirmininkauti ir sprendimus pasirašyti gali ir posėdyje išrinktas Tarybos narys.
- 7.6. Apie šaukiamą Tarybos posėdį Tarybos nariams turi būti pranešta ne vėliau kaip prieš tris darbo dienas, o dokumentai bei sprendimų projektai pateikti ne vėliau kaip prieš vieną darbo dieną.
- 7.7. Tarybą sudaro:
- 7.7.1. Partijos vadovybė,
 - 7.7.2. skyrių deleguoti nariai,
 - 7.7.3. Valdybos nariai,
 - 7.7.4. Partijos iškelti Seimo nariai, esantys Partijos nariais,
 - 7.7.5. Partijos deleguoti Vyriausybės nariai, esantys Partijos nariais,
 - 7.7.6. Partijos iškelti Europos Parlamento nariai, esantys Partijos nariais.
- 7.8. Tarybos posėdžiams pirmininkauja Pirmininkas arba Pirmininko pavaduotojas. Posėdžiams pirmininkauti padeda vienas kuris Tarybos narys.
- 7.9. Taryba:
- 7.9.1. nustato narių atstovavimo suvažiavime kvotas skyriams pagal nario mokesčių mokančių narių skaičių,

- 7.9.2. nustato renkamų Valdybos narių skaičių ir juos renka slaptu balsavimu dvejų metų kadencijai, gali juos atšaukti šių Įstatų nustatyta tvarka,
- 7.9.3. slaptu balsavimu dvejų metų kadencijai renka Etikos komisiją,
- 7.9.4. slaptu balsavimu dvejų metų kadencijai renka Kontrolės komisiją,
- 7.9.5. steigia Partijos komitetus,
- 7.9.6. tvirtina Partijos išlaidų sąmatą ir jos vykdymo apyskaitą, metinę finansinę atskaitomybę,
- 7.9.7. priima sprendimus dėl Partijos dalyvavimo Lietuvos Respublikos Seimo, Respublikos Prezidento bei savivaldybių tarybų rinkimuose, rinkimuose į Europos Parlamentą ir kelia kandidatus,
- 7.9.8. tvirtina Partijos kandidatų Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose ir rinkimuose į Europos Parlamentą kandidatūras, jų sąrašo eiliškumą, jų pasiskirstymą rinkimų apygardose, Partijos kandidatų savivaldybių tarybų rinkimuose sąrašus, ir gali pavesti Valdybai juos koreguoti,
- 7.9.9. svarsto ir aprobuoja Partijos sudaromos Vyriausybės programą, svarsto koalicinės Vyriausybės, kurioje Partija dalyvauja, programą ir tvirtina alternatyvią opozicinės Vyriausybės programą,
- 7.9.10. ne rečiau kaip kartą per pusę metų išklauso Valdybos veiklos ataskaitą, Partijos frakcijos Seime, o jei frakcija nesudaroma, Partijos narių, Seimo narių ir Partijos į Vyriausybę, o taip pat į Europos Parlamentą deleguotų asmenų informaciją apie veiklą,
- 7.9.11. sprendžia dėl jungimosi į priešrinkimines ir porinkimines koalicijas Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose bei rinkimuose į Europos Parlamentą,
- 7.9.12. sprendžia dėl nario mokesčio, nustato nario mokesčio dydį, jo mokėjimo ir paskirstymo tvarką,
- 7.9.13. Valdybos teikimu gali nutraukti Partijos skyrių bei komitetų pirmininkų įgaliojimus,
- 7.9.14. kartą per metus išklauso Atsakingojo sekretoriaus pristatomą nepriklausomo auditoriaus išvadą apie Partijos finansinę ir bendrą veiklą,
- 7.9.15. savo iniciatyva ar kitų Partijos kolegialų valdymo organų teikimu gali priimti sprendimus dėl visų Partijos klausimų, išskyrus tu, kurie priskiriami išimtinai Suvažiavimo kompetencijai.
- 7.10. Tarybos posėdžių darbotvarkės projektą sudaro Valdyba.
- 7.11. Tarybos sprendimai priimami atviru balsavimu paprastąja balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau nei pusei Tarybos narių, jei kitaip nenustato šie Įstatai. Tarybos sprendimu dėl visų jos kompetencijai priskirtų klausimų gali būti organizuojamas slaptas balsavimas. Taryba gali nuspręsti savo posėdį paskelbti uždara.

8. Valdyba

- 8.1. Valdyba yra Partijos kolegialus valdymo organas, atskaitingas Tarybai. Valdybos įgaliojimai pasibaigia, kai į pirmąjį posėdį po suvažiavimo, kuriame buvo išrinktas Pirmininkas, susirenka nauja Valdyba.
- 8.2. Valdyba dirba pagal darbo reglamentą, patvirtintą Tarybos. Valdybos posėdžiai rengiami Valdybos darbo reglamento nustatyta tvarka.
- 8.3. Valdybos posėdį šaukia Partijos pirmininkas arba jo įgaliotas Pirmininko pavaduotojas. Valdybos posėdžiams pirmininkauja Pirmininkas arba jo įgaliotas Pirmininko pavaduotojas.
- 8.4. Valdybos posėdis gali būti šaukiamas ir trečdalis Valdybos narių raštišku reikalavimu nurodžius svarstytinus klausimus ir pateikus sprendimų projektus. Šiuo atveju posėdžiui pirmininkauti ir sprendimus pasirašyti gali ir posėdyje išrinktas Valdybos narys.
- 8.5. Valdybą sudaro:
- 8.5.1. Partijos vadovybė,

- 8.5.2. Taryboje rinkti nariai,
- 8.5.3. Apskričių (regionų) koordinacinių tarybų pirmininkai.
- 8.6. Valdyba:
 - 8.6.1. Pirmininko teikimu skiria ir atleidžia Atsakingąjį sekretorių,
 - 8.6.2. Pirmininko teikimu tvirtina ir atleidžia Partijos leidinių redaktorių,
 - 8.6.3. Pirmininko teikimu tvirtina Partijos komitetuose išrinktus komitetų pirmininkus,
 - 8.6.4. Pirmininko teikimu skiria ir atleidžia Partijos atstovą spaudai,
 - 8.6.5. atsako už Partijos veiklos organizavimą, koordinuoja politinę skyrių, komitetų, apskričių (regionų) koordinacinių tarybų, savivaldybių forumo veiklą,
 - 8.6.6. rengia ir teikia pasiūlymus Tarybai sušaukti suvažiavimą,
 - 8.6.7. rengia pasiūlymus suvažiavimo ir Tarybos darbotvarkei,
 - 8.6.8. svarsto ir teikia pavedimus šiais Įstatais numatytais narystės, programų vykdymo ir įgaliojimų klausimais,
 - 8.6.9. rengia Partijos išlaidų sąmatą ir jos vykdymo apyskaitą ir teikia Tarybai tvirtinti,
 - 8.6.10. tvirtina apmokamų Sekretoriato darbuotojų etatų struktūrą ir atlyginimo normatyvus,
 - 8.6.11. svarsto skyrių ir apskričių (regionų) koordinacinių tarybų rekomendacijas dėl kandidatų sąrašo Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose bei rinkimuose į Europos Parlamento sudarymo, teikia jį tvirtinti Tarybai,
 - 8.6.12. svarsto skyrių pateiktus kandidatų sąrašus savivaldybių tarybų rinkimuose, teikia juos tvirtinti Tarybai,
 - 8.6.13. skiria centrinio rinkimų (referendumo) štabo vadovą, jo teikimu tvirtina štabo struktūrą,
 - 8.6.14. Tarybai pavedus sprendžia dėl Partijos narių įėjimo į Vyriausybę bei svarsto jungimosi į koalicijas klausimus,
 - 8.6.15. kartu su Savivaldybių forumo taryba sprendžia dėl Partijos narių teikimo atstovauti Europos Regionų komitete ir Europos Tarybos Vietos ir regionų valdžių kongrese,
 - 8.6.16. svarsto operatyvią politinę situaciją, rengia politinius Partijos pareiškimus ir pozicijas,
 - 8.6.17. priima sprendimus Partijos veiklos klausimais, jei jie nėra šių įstatų priskirti kitiems Partijos organams,
 - 8.6.18. teikia pavedimus Partijos Vadovybei,
 - 8.6.19. Tarybai nusprendus, praneša Partijos nariams ir padaliniam apie esminio įvykio – suvažiavimo – sušaukimą,
 - 8.6.20. kartu su Atsakinguoju sekretoriumi ir skyriais atsako už narių apyskaitą.
- 8.7. Valdybos posėdžių darbotvarkės projektą sudaro Pirmininkas.
- 8.8. Valdybos sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma balsuojant ne mažiau nei pusei valdybos narių.

9. Partijos pirmininkas ir Partijos vadovybė

- 9.1. Partijos vadovybė, vykdydama Valdybos pavedimus, užtikrina kasdienę Partijos ir jos padalinių organų veiklą. Partijos vadovybę sudaro Partijos pirmininkas, Partijos pirmininko pavaduotojai, Partijos frakcijos Seime seniūnas, ar, esant jungtinei su kitomis organizacijomis frakcijai, frakcijos Seime seniūno pavaduotojas ir Atsakingasis sekretorius.
- 9.2. Pirmininkas – vienasmenis Partijos valdymo organas, kuris vadovauja Partijai, yra politinis organizacijos lyderis.
- 9.3. Pirmininkas renkamas suvažiavime dvejų metų kadencijai slaptu balsavimu.
- 9.4. Pirmininkas teikia suvažiavimui tvirtinti pirmininko pavaduotojų kandidatūras.
- 9.5. Pirmininkas, laikydamasis šių Įstatų ir vykdydamas Partijos programą, atstovauja Partiją.
- 9.6. Pirmininkas gali kviešti Partijos organų ar padalinių vadovų pasitarimus.

9.7. Pirmininkui nesant, atsistatydinus ar negalint toliau eiti pareigų Pirmininko įgaliojimai pereina Valdybos įgaliotam Pirmininko pavaduotojui. Pirmininkui laikinai išvykus ar jo atostogų metu, Pirmininko įgaliojimai pereina Pirmininko įgaliotam Pirmininko pavaduotojui.

9.8. Pirmininkui nesant ar negalint eiti pareigų ilgiau nei pusę metų, Taryba privalo šaukti suvažiavimą ir rinkti Pirmininką bei kitus suvažiavime renkamus ar tvirtinamus Partijos organus.

9.9. Kitą Pirmininko pavaduotojų kompetenciją nustato Pirmininkas ir šie Įstatai.

9.10. Partijos vadovybė teikia pasiūlymus Pirmininkui, Valdybai, Seimo frakcijai ir centriniam rinkimų (referendumo) štabui.

10. Etikos komisija

10.1. Etikos komisija, kurią sudaro 11 (vienuolika) narių, yra Partijos organas, vykdamas šiuose Įstatuose pavestas funkcijas. Komisija renkama dvejų metų kadencijai.

10.2. Etikos komisija yra įstatų aiškinimo, jų vykdymo priežiūros, konfliktų ir ginčų tarp Partijos organų ar narių sprendimo organas.

10.3. Etikos komisija nagrinėja ir savo kompetencijos ribose priima sprendimus dėl narystės, jos sustabdymo, pašalinimo iš Partijos, taip pat narystės atstatymo klausimais, svarsto įstatų, programos bei rinkimų programų pažeidimus bei, remdamasi Įstatais, sprendžia ginčus tarp narių, narių ir Partijos ir jos padalinių organų bei tarp Partijos organų, jos padalinių organų.

10.4. Etikos komisija teikia išvadas dėl kilusių neaiškumų Partijos įstatų aiškinimo, taikymo ar Partijos ar jos padalinių organų priimtų sprendimų vykdymo tvarkos.

10.5. Etikos komisija savo iniciatyva ar Valdybos pavedimu atlieka tyrimą dėl nario veiklos, galimai prieštaraujančios Partijos įstatams ar programai, ar kenkiančios Partijai apskritai, ir dėl to pagal savo kompetenciją priima nutarimus.

10.6. Į Etikos komisiją turi teisę kreiptis kiekvienas narys bei Partijos ar jos padalinio organas, taip pat dėl narystės atstatymo asmenys, kurių narystė yra sustabdyta ar kurie yra pašalinti iš Partijos. Etikos komisija nenagrinėja kreipimūsi dėl suvažiavimo ar Tarybos sprendimų.

10.7. Etikos komisija išsirenka pirmininką ir jo pavaduotoją (-us), apie tai informuoja Partijos pirmininką ir Sekretoriatą.

10.8. Etikos komisijos sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma dalyvaujant ne mažiau kaip nei pusei Etikos komisijos narių.

10.9. Etikos komisija veikia pagal savo darbo reglamentą, patvirtintą Tarybos.

10.10. Etikos komisijos nariai negali būti Valdybos nariais.

11. Kontrolės komisija

11.1. Kontrolės komisija, kurią sudaro 5 (penki) nariai yra Partijos organas, vykdamas šiuose Įstatuose pavestas funkcijas. Komisija renkama dvejų metų kadencijai.

11.2. Kontrolės komisija tikrina Partijos ūkinę ir finansinę veiklą.

11.3. Kontrolės komisija išsirenka pirmininką ir jo pavaduotoją (-us), apie tai informuoja Partijos pirmininką ir Sekretoriatą.

11.4. Kontrolės komisijos sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma dalyvaujant ne mažiau nei pusei Kontrolės komisijos narių.

11.5. Kontrolės komisija veikia pagal savo darbo reglamentą, patvirtintą Tarybos.

11.6. Kontrolės komisijos nariai negali būti Valdybos nariais.

12. Atsakingasis sekretorius ir sekretoriatas

12.1. Atsakingasis sekretorius yra Partijos organas, administruojantis jos organizacinę-ūkinę veiklą. Sekretoriatas padeda Atsakingajam sekretoriui įgyvendinti šiais Įstatais pavestas funkcijas.

12.2. Sekretoriato darbuotojai dirba pagal darbo sutartį arba savanoriškumo pagrindu. Reikalui esant kviečiami konsultantai, patarėjai ar savanoriai pagalbininkai.

12.3. Sekretoriato darbo reglamentą tvirtina Valdyba.

12.4. Atsakingasis sekretorius:

12.4.1. Vadovauja sekretariatui ir organizuoja jo veiklą,

12.4.2. teikia Valdybai Atsakingojo sekretoriaus pavaduotojo bei finansininko kandidatūras,

12.4.3. priima į darbą ir atleidžia etatinius Partijos darbuotojus,

12.4.4. Pirmininko įgaliojimu atstovauja Partiją ūkiniuose ir organizaciniuose santykiuose su Lietuvos Respublikos ir užsienio juridiniais ir fiziniais asmenimis,

12.4.5. Suderina su Skyriais jų nuostatus,

12.4.6. organizuoja suvažiavimo, Tarybos, Valdybos ir Pirmininko sprendimų vykdymą,

12.4.7. koordinuoja organizacinę partijos, jos skyrių, kitų Partijos organų veiklą, teikia jiems informaciją ir metodinę paramą,

12.4.8. registruoja Partijos skyrius, frakcijas, klubus, apie tai informuoja Valdybą,

12.4.9. rengia suvažiavimus, Tarybos, Valdybos, komitetų, Etikos bei Kontrolės komisijų posėdžius, seminarus, konferencijas, kitus renginius,

12.4.10. tvarko suvažiavimų, Tarybos, Valdybos, Pirmininko, Etikos ir Kontrolės komisijų Sekretoriato raštvedybą ir archyvą,

12.4.11. kartu su skyriais veda narių apskaitą,

12.4.12. palaiko Partijos ryšius su kitais asmenimis Lietuvoje ir užsienyje, teikia informaciją,

12.4.13. organizuoja Partijos leidybinę veiklą,

12.4.14. kartu su centriniu rinkimų (referendumo) štabu organizuoja Partijos rinkimų kampanijas, referendumus,

12.4.15. tvarko ūkinius reikalus, lėšas ir turimą bei valdomą turtą, veda finansinę apskaitą,

12.4.16. vykdo Tarybos patvirtintą Partijos išlaidų sąmatą,

12.4.17. sudaro sutartį su audito įmone dėl partijos finansinės ir bendros veiklos audito atlikimo, kai auditą būtina atlikti pagal galiojančius Lietuvos Respublikos įstatymus,

12.4.18. vykdo kitas funkcijas, kurias numato šie Įstatai ar Atsakingajam sekretoriui paveda kiti Partijos organai, šių Įstatų nustatyta tvarka.

12.5. Atsakingasis sekretorius ir sekretoriato darbuotojai (dirbantys pagal tiek pagal darbo sutartis, tiek kitokiais pagrindais) negali būti Etikos, Kontrolės komisijų nariai, frakcijos Partijoje pirmininkas ar pavaduotojas.

13. Skyriai

13.1. Partijos skyrius yra struktūrinis Partijos padalinys, turintis savo buveinę ir atliekantis šiuose Įstatuose nustatytas funkcijas. Skyriai politinėmis priemonėmis gina savo atstovaujamojo interesus.

13.2. Skyriai steigiami Lietuvos Respublikos vietos savivaldybių arba Seimo rinkimų vienmنداčių apygardų teritorijų pagrindu. Skyriai gali būti steigiami ir užsienyje, Lietuvos Respublikos piliečių gyvenamose vietovėse (bendruomenėse).

13.3. Sprendimą dėl skyriaus steigimo, ar jo likvidavimo priima Valdyba. Steigiamąjį Skyriaus susirinkimą, per Valdybos nurodytą terminą, šaukia Valdybos įgalioti Partijos nariai. Skyriaus steigiamojo susirinkimo sušaukimo tvarką bei Skyriaus registravimo tvarką nustato Pavyzdiniai skyriaus nuostatai, kuriuos tvirtina Taryba. Pavyzdinių skyriaus nuostatų pagrindu yra rengiami skyrių nuostatai.

13.4. Skyrius gali būti steigiamas esant ne mažiau kaip penkiems to pageidaujantiems Partijos nariams.

13.5. Skyrius gali būti skirstomas į struktūrinius padalinius – poskyrius. Sprendimus dėl Skyrių poskyrių steigimo ar panaikinimo priima Skyriaus susirinkimas. Poskyrių organų sudarymo tvarką bei jų kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.6. Skyrius veikia pagal Skyriaus nuostatus. Skyriaus nuostatus, suderintus su Atsakinguoju sekretoriumi, priima ir keičia Skyriaus susirinkimas. Nuostatai negali prieštarauti šiems Įstatams ir Tarybos patvirtintiems Pavyzdiniams skyriaus nuostatom.

13.7. Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka, Skyriuje turi būti sudaryti (išrinkti, paskirti, patvirtinti) ir veikti šie organai:

13.7.1. Skyriaus susirinkimas,

13.7.2. Skyriaus pirmininkas,

13.7.3. Skyriaus taryba,

13.7.4. Skyriaus sekretorius,

13.7.5. Skyriaus kontrolierius (kontrolės komisija).

13.8. Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka, Skyriuje gali būti sudaromi (renkami, skiriami, tvirtinami) ir šie organai:

13.8.1. Skyriaus prezidiumas,

13.8.2. Skyriaus pirmininko pavaduotojas (pavaduotojai),

13.8.3. Skyriaus rinkimų štabas,

13.8.4. Skyriaus komitetai.

13.9. Skyriaus susirinkimas yra aukščiausias Skyriaus organas. Skyriaus susirinkimą sudaro visi Skyriaus nariai. Jeigu Skyriuje yra daugiau kaip vienas šimtas narių ir Skyrius yra susiskirstytas į poskyrius, Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka, Skyriaus kolegialus valdymo organas gali nustatyti Skyriaus poskyriams poskyrio narių atstovavimo Skyriaus susirinkime kvotą.

13.10. Skyriaus susirinkimas, Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka turi būti šaukiamas ne rečiau kaip kartą per metus, arba kai to, nurodę svarstomus klausimus, reikalauja ne mažiau kaip 1/3 skyriaus narių.

13.11. Skyriaus susirinkimas:

13.11.1. priima ir keičia Skyriaus nuostatus. Skyriaus nuostatai gali būti keičiami, tik jų projektą iš esmės suderinus su Atsakinguoju sekretoriumi,

13.11.2 slaptu balsavimu arba, jei yra vienas kandidatas, slaptu arba atviru balsavimu, dvejų metų kadencijai renka Skyriaus pirmininką, Skyriaus kontrolierių (kontrolės komisiją),

13.11.3. Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka sudaro (renka, skiria, tvirtina) kitus Skyriaus organus, jei tokie turi būti sudaromi pagal Skyriaus nuostatus,

13.11.4. nustato skyriaus kandidatų į savivaldybės tarybą sąrašo eiliškumą, teikia šį sąrašą svarstyti Valdybai,

13.11.5. rekomenduoja savo atstovus į vietos savivaldos valdžios, valdymo ir viešojo administravimo institucijas, gali siūlyti jiems atsistatydinti,

13.11.6. siūlo Partijos organams savo Skyriaus atstovus iškelti kandidatais Lietuvos Respublikos Seimo rinkimuose bei rinkimuose į Europos Parlamentą, deleguoja ir atšaukia savo atstovą (-us) į Tarybą, renka arba kitaip deleguoja Suvažiavimo delegatus,

13.11.7. priima sprendimus dėl jungimosi į koalicijas su kitomis politinėmis jėgomis savivaldybių tarybų rinkimuose ir po jų, aptarus juos Valdyboje,

13.11.8. Gali priimti sprendimus arba perduoti svarstyti ir sprendimus priimti kitiems Skyriaus organams visais kitais Skyriaus klausimais, kurie neaptarti šiuose Įstatuose ir kurie nėra priskirti kitų Skyriaus ar Partijos organų kompetencijai.

13.12. Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka sprendimus dėl šių įstatų 13.11.3 – 13.11.7. papunkčiuose nurodytų klausimų gali priimti ir kiti Skyriaus kolegialūs valdymo organai, jei tokie organai yra sudaryti Skyriuje ir Skyriaus nuostatai suteikia jiems tokią teisę.

13.13. Skyriaus susirinkimo sprendimai priimami paprastąja balsų dauguma, dalyvaujant ne mažiau kaip pusei skyriaus narių, kurių aktyvioji teisė nėra sustabdyta. Visi sprendimai priimami atviru balsavimu, jei šie Įstatai ar Skyriaus nuostatai nenustato kitaip arba dėl slaptos balsavimo nutaria Susirinkimas.

13.14. Skyriaus taryba yra Skyriaus kolegialus valdymo organas, veikiantis tarp Skyriaus susirinkimų. Skyriaus tarybos kompetenciją bei sprendimų priėmimo tvarką nustato Skyriaus nuostatai. Skyriaus tarybą sudaro:

13.14.1. Skyriaus pirmininkas,

13.14.2. Skyriaus pirmininko pavaduotojas (-jai),

13.14.3. Skyriaus sekretorius,

13.14.4. Skyriaus susirinkime išrinkti nariai,

13.14.5. Skyriaus poskyrių pirmininkai (jei Skyrius skirstomas į poskyrius),

13.14.6. Skyriaus prezidiumo nariai (jei prezidiumas Skyriuje sudaromas).

13.15. Skyriaus pirmininkas yra Skyriaus vienasmenis valdymo organas.

13.16. Skyriaus pirmininkas renkamas Skyriaus susirinkime dvejų metų kadencijai.

13.17. Skyriaus pirmininko kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.18. Skyriaus sekretorius yra Skyriaus organas, administruojantis Skyriaus ūkinę-organizacinę veiklą. Skyriaus sekretorius vadovauja Skyriaus sekretoriatui. Skyriaus sekretoriaus kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.19. Skyriaus kontrolierius (Kontrolės komisija) yra Skyriaus kontrolės organas, kuris tikrina skyriaus ūkinę ir finansinę veiklą. Skyriaus nuostatų nustatyta tvarka Skyriuje gali būti sudaroma Skyriaus kontrolės komisija. Skyriaus kontrolieriaus (Kontrolės komisijos) kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.20. Skyriaus kontrolieriumi (kontrolės komisijos nariais) negali būti Skyriaus pirmininkas, Skyriaus sekretorius bei skyriaus kolegialaus valdymo organo nariai.

13.21. Skyriaus prezidiumo, Skyriaus pirmininko pavaduotojo (pavaduotojų), Skyriaus komitetų bei Skyriaus rinkimų (referendumo) štabo sudarymo tvarką bei kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.22. Skyriuje gali būti sudaromi ir kiti Skyriaus organai, nenumatyti šiuose Įstatuose, tačiau reikalingi užtikrinti efektyvią ir sklandžią Skyriaus veiklą. Tokių organų sudarymo tvarką bei jų kompetenciją nustato Skyriaus nuostatai.

13.23. Frakcijų Partijoje veikia Skyriuose yra reglamentuojama atitinkamų frakcijų Partijoje programinėmis nuostatomis ir darbo reglamentais.

14. Komitetai

14.1. Komitetai gali būti sudaromi atskirų valstybės, vietos savivaldos ir visuomenės veiklos sričių politinėms, socialinėms ir dalykinėms problemoms nagrinėti bei teikti pasiūlymus Partijos organams.

14.2. Komitetus steigia bei komitetų skaičių, pavadinimus, dalykines sritis nustato ir komitetų veiklos bendrąjį darbo reglamentą tvirtina Taryba.

14.3. Komitetai buria Partijos narius, kviečia dalyvauti komiteto veikloje ekspertus atskiriems klausimams nagrinėti, teikia išvadas, pasiūlymus Partijos organams, Partijos programai, rinkimų programoms, Partijos rengiamai Vyriausybės programai, alternatyviai opozicinės Vyriausybės programai, kitoms programoms bei įstatymų ir kitų teisinių aktų, jų pakeitimų projektams, formuoja Partijos politiką atskirais valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimais.

14.4. Komitetui vadovauja pirmininkas, renkamas komiteto narių.

14.5. Komiteto pirmininkas teikia komitetui tvirtinti komiteto pirmininko pavaduotojo (-jų) kandidatūrą (-as), nustato komiteto posėdžių sušaukimo terminus, ne retesnius nei kartą per pusę metų, sudaro komiteto posėdžio darbotvarkės projektą, pasirašo komiteto sprendimus.

14.6. Apie komiteto veiklą kartą per metus komiteto pirmininkas informuoja Valdybą.

14.7. Komiteto pirmininkui nesant ar negalint eiti pareigų, jo pareigas eina komiteto pirmininko pavaduotojas.

14.8. Komitetai gali steigti savo pakomitečius, kurių pirmininkus išsirenka pakomitetis, apie tai informuojant komiteto pirmininką.

14.9. Skyriai gali steigti skyriaus komitetus, kurie teikia pasiūlymus skyriaus organams bei Partijos komitetams. Skyriaus komitetų pavadinimai ir dalykinės sritys gali būti skirtingi nei Partijos komitetų.

15. Apskričių (regionų) koordinacinės tarybos

15.1. Apskrities (regiono) koordinacinė taryba (toliau – koordinacinė taryba) steigama skyrių, patenkančių į apskritį, iniciatyva. Koordinacinę tarybą sudaro paritetu pagrindais skyrių deleguoti atstovai. Koordinacinių tarybų veiklos ribos sutampa su apskričių ribomis.

15.2. Koordinacinės tarybos, sudaromos dvejų metų kadencijai. Jų sudarymo ir darbo tvarką nustato Valdybos patvirtintas Pavyzdinis koordinacinės tarybos darbo reglamentas.

15.3. Koordinacinės tarybos pirmininkas renkamas ir, esant reikalui, atšaukiamas slaptu balsavimu koordinacinės tarybos posėdyje dvejų metų kadencijai. Koordinacinės tarybos pirmininkas yra Valdybos narys. Koordinacinės tarybos pirmininko pavaduotojas (-ai) koordinacinės tarybos pirmininko teikimu tvirtinamas (-mi) koordinacinės tarybos posėdyje.

15.4. Koordinacinė taryba svarsto politinę situaciją šalyje ir Partijoje, analizuoja politinę situaciją bei Partijos veiklą savo atstovaujamoje teritorijoje, derina skyrių, įeinančių į koordinacinės tarybos atstovaujama teritoriją, politines nuostatas, padeda organizuoti Partijos renginius, akcijas, politines bei rinkimų kampanijas, prisideda prie Partijos programų bei jos organų sprendimų įgyvendinimo.

15.5. Koordinacinė taryba svarsto Partijos kandidatų sąrašo bei atitinkamose vienmandatėse apygardose Partijos keliamų asmenų kandidatūras Seimo rinkimuose, o taip pat kandidatus rinkimuose į Europos Parlamentą, teikia rekomendacijas dėl kandidatų bei sąrašo eiliškumo.

15.6. Koordinacinės tarybos sprendimai priimami atviru balsavimu paprastąja balsų dauguma dalyvaujant ne mažiau nei pusei koordinacinės tarybos narių, jei kitaip nenustato šie Įstatai.

16. Savivaldybių forumas

16.1. Savivaldybių forumo tikslas – organizuoti ir koordinuoti Partiją atstovaujančių savivaldybių tarybų narių veiklą, įgyvendinant Partijos programines nuostatas ir vietos savivaldos politiką.

16.2. Savivaldybių forumą sudaro Partijos iškelti savivaldybių tarybų nariai, esantys Partijos nariais. Savivaldybių forumas veikia vadovaudamasis Lietuvos Respublikos įstatymais, Partijos įstatais ir programa, jos savivaldybių tarybų rinkimų programomis, savo konferencijoje priimtu ir Taryboje tvirtinamu darbo reglamentu.

16.3. Savivaldybių forumas savo konferencijoje dvejų metų kadencijai išrenka savivaldybių forumo pirmininką ir sudaro forumo tarybą.

16.4. Savivaldybių forumo pirmininko teikimu savivaldybių forumo taryba tvirtina savivaldybių forumo pirmininko pavaduotojus ir skiria sekretorių.

16.5. Savivaldybių forumo narių įgaliojimai nutrūksta pasibaigus ar kitaip nutrūkus savivaldybių tarybų (tarybos) kadencijai ar atskiro savivaldybės tarybos nario mandatui.

16.6. Savivaldybių forumo konferenciją ir forumo tarybos posėdžius šaukia forumo pirmininkas forumo darbo reglamento nustatyta tvarka.

17. Frakcijos

17.1. Frakcijos yra narių susivienijimai, įteisinantys politinę nuomonių įvairovę ir turintys teisę šią nuomonę reikšti.

17.2. Frakcijas registruoja Atsakingasis sekretorius.

17.3. Atsakingasis sekretorius, gavęs frakcijos pareikštinius dokumentus, nedelsdamas privalo kreiptis į Etikos komisiją dėl išvados pateikimo ar steigiamos frakcijos programinėse nuostatose nėra tikslų, kurie savo turiniu prieštarauja Įstatų 2 skyriuje įtvirtintiems principams. Atsakingasis sekretorius gali kreiptis į Etikos komisiją ir dėl išvados pateikimo ar frakcijos darbo reglamentas neprieštarauja Įstatams. Gavęs Etikos komisijos išvadą Atsakingasis sekretorius per 15 dienų registruoja frakciją arba siūlo šiuos dokumentus papildyti, pakeisti pagal šių Įstatų reikalavimus ir teikti iš naujo.

17.4. Frakcija steigiama, kai yra ne mažiau kaip dvidešimt penki jos nariai. Bet kuriuo atveju frakcijos narių negali būti mažiau nei šis skaičius.

17.5. Frakcija renka pirmininką ir pirmininko pavaduotoją, apie tai informuoja Tarybą, Valdybą, Atsakingąjį sekretorių.

17.6. Frakcijos registracijai pateikiami:

17.6.1. frakcijos steigiamojo susirinkimo protokolo išrašas dėl frakcijos steigimo, nurodant frakcijos pavadinimą,

17.6.2. frakcijos narių sąrašas,

17.6.3. frakcijos pirmininko ir pavaduotojo pavardės,

17.6.4. frakcijos programinės nuostatos. Tai pagrindinis, frakcijos tikslus bei veiklos prasmingumą apibrėžiantis bei įtvirtinantis aktas.

17.6.5. frakcijos darbo reglamentas.

17.7. Frakcija turi Partijos visų lygių organų nutarimų iniciatyvos teisę.

17.8. Frakciją atstovauja jos pirmininkas, kuriam nesant ar negalint eiti pareigų, jo pareigas eina frakcijos pirmininko pavaduotojas.

17.9. Frakcija vieną kartą per metus pateikia Atsakingajam sekretoriui savo esamų narių sąrašą. Nepateikus šio sąrašo daugiau kaip dvejus metus iš eilės, laikoma, kad frakcija savo veiklą nutraukė. Tokiu atveju Atsakingasis sekretorius priima sprendimą frakciją išregistruoti, apie tai informuoja paskutinįjį žinomą frakcijos pirmininką ir Valdybą. Sprendimą išregistruoti frakciją per 15 dienų nuo jo priėmimo gali apskusti frakcijos pirmininkas arba frakcijos pirmininko pavaduotojas Etikos komisijai. Etikos komisijos sprendimas yra galutinis.

18. Klubai

18.1. Klubai yra narių susivienijimai, veikiantys Partijos viduje, įteisinantys tam tikros narių dalies socialinių ar profesinių požymių bendrumą nepolitiniiais valstybės ir visuomenės gyvenimo klausimais.

18.2. Klubus registruoja Atsakingasis sekretorius.

18.3. Atsakingasis sekretorius, gavęs klubo pareikštinius dokumentus, per 15 dienų registruoja klubą arba siūlo šiuos dokumentus papildyti, pakeisti pagal šių Įstatų reikalavimus ir teikti iš naujo.

18.4. Klubas steigiamas, kai yra ne mažiau kaip dešimt jo narių. Bet kuriuo atveju klubo narių negali būti mažiau nei šis skaičius.

18.5. Klubas renka pirmininką, jo teikimu tvirtina pirmininko pavaduotoją, apie tai informuoja Atsakingąjį sekretorių.

18.6. Klubo registracijai pateikiami:

18.6.1. klubo steigiamojo susirinkimo protokolo išrašas dėl klubo steigimo, nurodant klubo pavadinimą,

18.6.2. klubo narių sąrašas,

18.6.3. klubo pirmininko ir pavaduotojo pavardės,

18.6.4. klubo veiklos nuostatos,

18.6.5. klubo darbo reglamentas.

18.7. Klubo pirmininkui nesant ar negalint eiti pareigų, jo pareigas eina klubo pirmininko pavaduotojas.

18.8. Klubas vieną kartą per metus informuoja Atsakingąjį sekretorių apie savo veiklą.

19. Ryšiai su frakcija Seime ir frakcijomis savivaldybių tarybose

19.1. Partija savo programinius tikslus įgyvendina per savo išskeltus Lietuvos Respublikos Seimo narius, savivaldybių tarybų narius, kurie paprastai sudaro Partijos frakcijas, taip pat per savo išskeltus Europos Parlamento narius.

19.2. Frakcija Seime susideda iš Partijos narių, išrinktų į Lietuvos Respublikos Seimą, o taip pat kitų Seimo narių, pritariančių Partijos programai ir apsisprendusių būti šios frakcijos nariais.

19.3. Jei Partijos deleguotų atstovų nepakanka sudaryti frakciją Seime, Partijos atstovai Seime gali jungtis su kitų politinių jėgų atstovais, sudarydami jungtinę frakciją, pritarus Tarybai.

19.4. Partijos nariai, priklausantys frakcijai Seime, savo veikloje vadovaujasi Partijos programa, Partijos Seimo rinkimų programa, šiais įstatais, Lietuvos Respublikos Seimo statutu, kitais Lietuvos Respublikos įstatymais bei savo darbo reglamentu, aptariamu Valdyboje.

19.5. Partijos nariai, dirbantys frakcijoje Seime:

19.5.1. siekia Partijos programos nuostatų įgyvendinimo parlamentinėje veikloje,

19.5.2. palaiko glaudžius ryšius su Partijos komitetais, skyriais, Partijos frakcijomis savivaldybių tarybose, savivaldybių forumu ir teikia informaciją apie įstatymų bei kitų norminių aktų rengimą Seime,

19.5.3. analizuoja Partijos komitetų ir skyrių, savivaldybių forumo pasiūlymus bei priima sprendimus dėl jų įgyvendinimo.

19.6. Partijos nariai, dirbantys frakcijoje Seime, derina savo veiklą su Taryba ir Valdyba bei, atitinkamai, frakcijos savivaldybių tarybose - su skyrių tarybomis.

19.7. Frakcijos Seime nariai ar savivaldybių tarybų frakcijų nariai Partijos nariai kviečiami su patarimojo balso teise dalyvauti atitinkamų skyrių tarybų posėdžiuose.

19.8. Frakcija Seime bei frakcijos savivaldybių tarybose, o jų nesudarant, Partijos nariai Seimo nariai, bei savivaldybių tarybų nariai ne rečiau kaip kartą per pusę metų pateikia informaciją apie savo veiklą Tarybai bei, atitinkamai, skyrių taryboms.

20. Partijos lėšos ir nuosavybė

20.1. Partijos lėšas sudaro:

20.1.1. nario mokesčio lėšos,

20.1.2. kitos savanoriškos narių įmokos,

20.1.3. valstybės biudžeto dotacijos ir politinės kampanijos dalies išlaidų kompensacija,

20.1.4. lėšos, gautos iš leidybos, spaudos ir atributikos platinimo, nuosavybės teise priklausančio turto valdymo, naudojimo ir disponavimo juo, politinių bei kultūrinių renginių (paskaitų, parodų ir kt.) organizavimo ir kitos veiklos,

20.1.5. tarptautinių organizacijų, kurios narė yra Lietuvos Respublika arba Partija, politinėms partijoms mokamos dotacijos,

20.1.6. Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymu numatytos aukos,

20.1.7. Lietuvos Respublikoje registruotų bankų paskolos Partijai,

20.1.8. palūkanos iš bankuose laikomų indėlių,

20.1.9. kitos teisėtai gautos lėšos.

20.2. Partijos politinės kampanijos finansavimo šaltiniai yra:

20.2.1. nuosavos Partijos lėšos, gautos iš Partijos finansavimo šaltinių ir naudojamos Partijos, Partijos iškeltų kandidatų sąrašų bei Partijos iškeltų kandidatų politinėms kampanijoms finansuoti,

20.2.2. politinės kampanijos laikotarpiu Partijos gaunamos aukos,

20.2.3. politinės kampanijos laikotarpiu Partijos iš Lietuvos Respublikoje registruotų bankų gaunamos paskolos.

20.3. Partijai nuosavybės teise gali priklausyti pastatai, įrengimai, transporto priemonės ir kiti objektai, taip pat kitas turtas, reikalingas Partijos įstatuose numatytiems tikslams įgyvendinti.

20.4. Partijos turtas ir lėšos negali būti skirstomos jos nariams. Partija neatsako pagal savo narių prievoles, o nariai neatsako pagal Partijos prievoles.

20.5. Partijos buhalterinė apskaita tvarkoma Politinių partijų ir politinių kampanijų finansavimo bei finansavimo kontrolės įstatymo, Buhalterinės apskaitos įstatymo ir kitų įstatymų bei teisės aktų nustatyta tvarka.

21. Baigiamosios nuostatos

21.1. Partija pertvarkoma, pasibaigia (reorganizuojama ar likviduojama) Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nustatyta tvarka.

21.2. Sprendimą reorganizuoti arba likviduoti Partiją priima suvažiavimas dviejų trečdalių viso delegatų skaičiaus balsų dauguma arba, įstatymų nustatytais atvejais, teismas.

21.3. Nutraukus Partijos veiklą turtiniai ir kiti įsipareigojimai sprendžiami įstatymų nustatyta tvarka.

Liberalų ir centro sąjungos pirmininkas
Algis Čaplikas

Priimti 2003 metų gegužės 31 dieną Vilniuje;

Pataisyti, pakeisti ir papildyti 2005 metų vasario 12 dieną Vilniuje;

Pataisyti, pakeisti ir papildyti 2007 metų gegužės 19 dieną Vilniuje;

Pataisyti, pakeisti ir papildyti 2009 metų birželio 27 dieną Vilniuje;

Pataisyti, pakeisti ir papildyti 2011 metų gegužės 28 dieną Vilniuje.